

Pædagogisk læreplan for

Privatbørnehaven Engvej

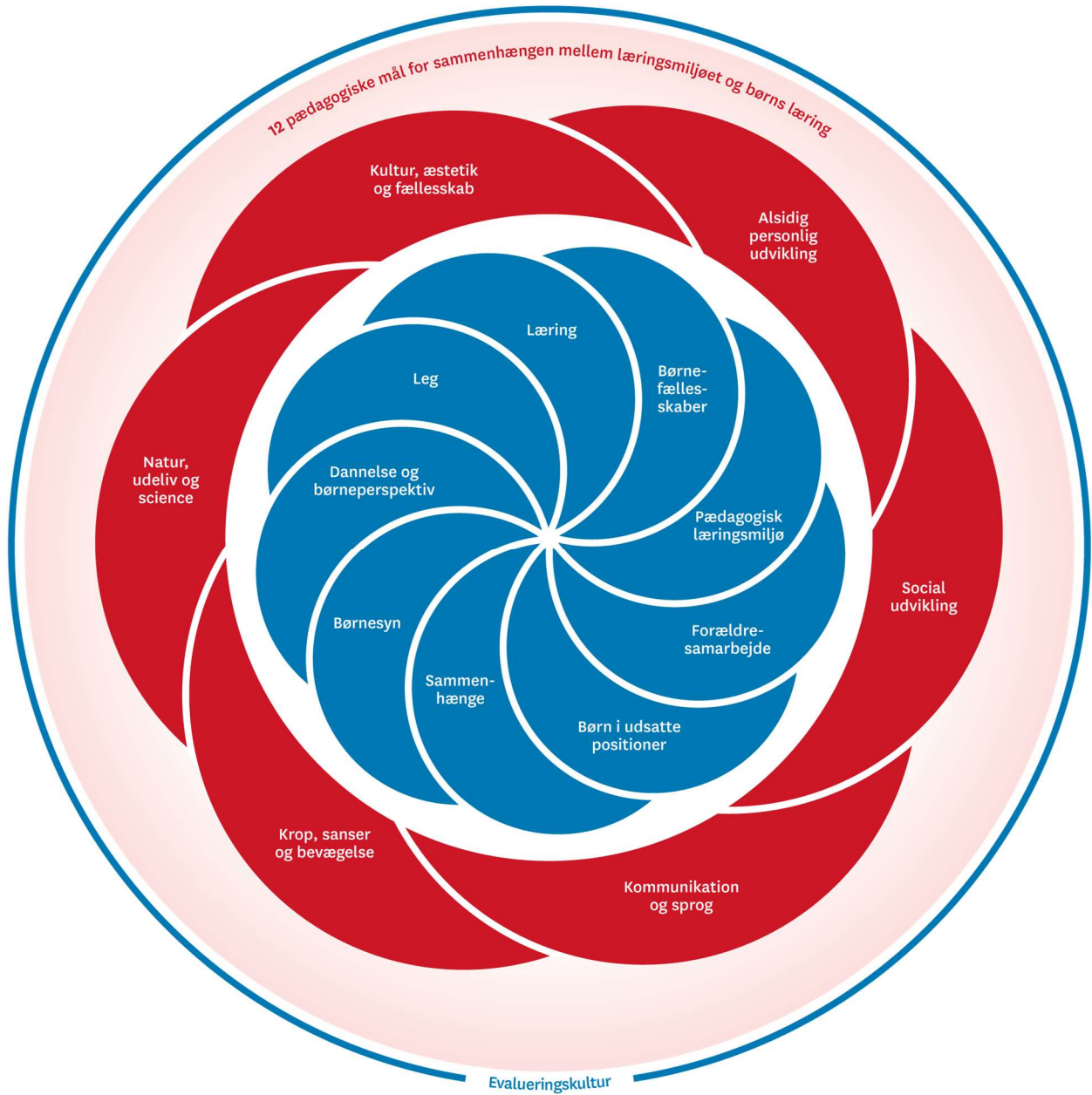
Engvej 29, 5230 Odense M

Maj 2022 til maj 2025

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Hvem er vi?

Vi er en lille privat børnehave, beliggende i et ældre villakvarter i en 3 etagers ejendom, ca 2,5 km fra Odense centrum, tæt på skov og kulturelle steder. Vi er fondsejet, og blev oprettet i 1941 af Anne Marie Prip. Børnehaven blev drevet som privatejet indtil 1963, hvor den blev selvejende med driftsoverenskomst med Odense kommune. Pr. 1. juni 2014 er børnehaven igen blevet privat, med formål at sikre større frihed til selv at disponere over rammerne for børnenes trivsel og velvære. Børnehaven skiftede ved den lejlighed navn til **Privatbørnehaven Engvej**.

- Børnehaven er normeret til et årligt gennemsnit på 42 børn fra 2,10 år og indtil skolestart/forårs SFO.
- Vi er delt i 3 grupper, hvor det tilstræbes, at der er 15 i hver gruppe (Kerner, Spire og Rødder).
- Vi har garderobe i kælderen til de ældste og de øvrige børn har garderobe i stueplan.
- Vi har 2 badeværelser med henholdsvis 2 og 3 toiletter samt en pusleplads.
- Vi har et lille køkken, hvor vi kan lave pædagogiske aktiviteter med en lille gruppe børn.
- Vi har grupperum, i stueplan og på 1.sal, hvor børnene kan være i løbet af dagen.

Vores udendørs rammer er en villahave. Vi har en lille "motorik" legeplads foran huset og i baghaven er der gynger, hængekøjer, sandkasser, legetårn, **samt en ny boldbane, en vandbane i tre niveauer og et vippedyr**. Der er ligeledes mulighed for at cykle rundt om børnehaven.

Valget af tilbud såvel ude som inde understøtter vores aldersgruppes behov og interesser og mulighed for udvikling af færdigheder såvel motorisk som socialt og individuelt.

Vores legeplads er også et "rum", hvor der foregår pædagogiske aktiviteter. F.eks. konstruktionslege, **legepladsen er indrettet således, at der er mange læringsmiljøer**.

Vi har i juni 2020 fået endnu et læringsmiljø, en shelter, hvor der er plads til leg og fordybelse

Vores børnehave er funktionsopdelt, så børnene kan færdes i hele huset. Derved får alle voksne kendskab til alle børn og børnene kan knytte venskaber på tværs af grupperne.

Med funktionsopdeling mener vi, at der er forskellige læringsrum i de forskellige rum. F.eks. er der kun dukker i et rum, dog kan børnene i deres leg flytte legetøjet i forbindelse med legens udvikling. Når der skal ryddes op, kommer tingene så retur til deres "miljøer".

Vi er aktive **brugere af nærmiljøet**. Vi går mange ture i området omkring børnehaven og det er også muligt for os at komme længere væk med mindre grupper, da vi har 2 ladcykler.

Når børnene begynder hos os, bliver de tilknyttet en gruppe, alt afhængig af deres alder. Der er personale tilknyttet, hver gruppe og ofte vil en af personalet følge med børnene, i de 3 år de går i børnehaven. De to voksne, der er i gruppen, har ansvaret for forældresamtaler og børnenes trivsel, men hele huset arbejder sammen om børnene.

Vi har kun to lukkedage om året 24/12 og 31/12 samt på helligdage. Vi holder åbnet hele sommeren. **Vi har også en årlig pædagogisk dag, hvor børnene passes af vikarer og forældre.**

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Privatbørnehavens kerneopgave er skabe de bedste betingelser for børnenes udvikling, trivsel, dannelse, læring og leg. Det betyder, at vi skal skabe de bedste rammer og læringsmiljøer for børnene. Det betyder også, at vi skal være tydelige, autentiske voksne. Vi skal skabe relationer og være ansvarlige for relationen til og med børnene.

Vi vil gerne have kompetente og nysgerrige børn, der har mod og lyst til livet. Børn som kender til demokrati, er selvhjulpne, sprogligt og motorisk robuste og er rummelige og får udviklet empati og som kan sige til og fra. Vi ønsker at skabe livsduelige børn i et samarbejde med forældrene.

➤ Børnesynet:

"Det er at barnet i sig selv har en værdi".

Retten til at være den man er og accept af forskellighed og at børn udvikler sig i forskellige tempi. Børn skal ikke puttes i kasser og rammer, men støttes i deres udviklingsprocesser. Vi arbejder bl.a. ud fra Vygotskys, hvor der tales om nærmeste udviklingszone og vi udfordrer børnene tilpas for at give dem mulighed for succesoplevelser og udvikling.

Alle børn skal respekteres for dem de er, respekt skal altid være tilstede-det er ikke ensbetydende med, at vi accepterer deres handlinger. Vi respekterer alles forskelligheder, men vi reagerer på deres handlinger, hvis de ikke er acceptable.

Børn skal inddrages og have medindflydelse på deres niveau og tages alvorligt, og det gør at de føler sig værdifulde. De aktiviteter børnene tilbydes skal være meningsfulde for dem-det er også med til at øge deres motivation for deltagelse.

Trivsel hos os er, når børnene er glade, er i god udvikling og har mod på livet. Det kan bl.a. ses ved at børnene er nysgerrige, er aktive og tør udfordre sig selv.

➤ Eksempel:

Gensidig respekt – når barnet oplever at blive respekteret af de voksne, vil de **som oftes** udvise respekt for den voksne og deres krav.

- Dannelse og børneperspektiv: "At kunne gribe og begribe verden"

Vi dannes som mennesker livet igennem- menneskets dannelsesrejse begynder den dag vi kommer til verden. Som filosofen Erasmus af Rotterdam fremhæver, så fødes mennesker ikke, men de dannes. Hermed understreges, at dannet ikke er noget man er, når man fødes, men det er nærmere noget man bliver gennem opdragelse, erfaringer, uddannelse m.m. Dannelse refererer således til de egenskaber og evner, der ikke er medfødte hos en person. Dannelse hænger sammen med de omgivelser som mennesket lever i. Med afsæt i ovenstående er dannelse en proces, som foregår i samspil med de mennesker man er sammen med. For børn er deres forældre, kammerater, pædagoger helt centrale figurer i deres dannelse.

Dannelse er den proces hvorigennem et menneske erhverver sig kulturelt indhold af viden, færdigheder og holdninger.

Vi er i **samråd med forældrene** ansvarlige for børns dannelse og skal være med til at sikre, at de udvikler sig i en retning, hvor de kan gebærde sig i samfundet, **trives** og udvikle sig.

Det er centralt i det pædagogiske arbejde hos os på Engvej, at de voksne dagen igennem tager udgangspunkt i børneperspektivet og så vidt muligt forsøger at sætte sig i barnets sted og se verden med barnets øjne. Barnets oplevelse af en situation er altid virkelig/korrekt for barnet. Sandhedsværdien af oplevelsen kan ikke diskuteres, da verden ses med forskellige øjne. Der er derimod forskel på nuancerne og på hvordan en situation kan håndteres grundet forskel i livserfaring og modenhed og udviklingsalder.

- Eksempel:
- Barnet falder på fliserne og lander på knæene. Fra et voksenperspektiv ser faldet ret harmløst ud, men for barnet kan det være en ganske anden oplevelse. Omsorg trøst og nærvær er helt centralt i sådan en situation. Barnet vil opleve at det er blevet set og vil ret hurtigt komme videre. **Alternativt: Negligeres barnets oplevelse vil det medføre at barnet får en følelse af at være forkert og derved anerkendes barnets følelse ikke.**
- **Vi differentierer også bevidst i børnehaven. Det som er en mulighed for nogle, er ikke nødvendigvis en mulighed for alle.**
- Leg

Leg er for os meget vigtig. Legen er central for barnets udvikling, og vi støtter den dagen igennem. **Vi støtter op om den børneinitierede leg og er bevidste om vores vokseninitierede lege med børnene. Vi følger børnenes spor og samtidig sætter vi f.eks lege op ud fra at alle børn får gode deltagelsesmuligheder, det samme gør sig gældende, hvor vi pålægger ture ud af huset. Her sammensættes gruppen f.eks. ud fra forskellige kriterier. (udviklingszone, interesse og position i børnegruppe og deres indbyrdes relationer.**

Definition af leg.

Legen er fuldstændig central for børns udvikling. Det er gennem legen børn bliver robuste, kreative, nysgerrige, sociale og udvikler deres fantasi og identitet.

Man kan sige, at for den der leger, er den konkrete leg altid meningsfuld, hvis den medfører lystoplevelse. I den forstand fortjener leg respekt og accept uanset hvor meningsløs den måtte forekomme, se fra et voksnerspektiv. Vi kan ikke på vegne af andre afgøre om en leg er god eller dårlig, rigtig eller forkert. Den afgørelse kan alene den legende afgøre.

Leg indebærer sit formål i sig selv. Man leger for at lege ikke for at opfylde et eksternt mål.

Det at lege er i sig selv betinget af frivillighed – **og børnenes deltagelse i lege kan ikke forceres af voksne. Det er de voksnes ansvar, at der skabes rammer og muligheder for børnene.**

Legen har de seneste år været under voldsomt i takt med læreplanernes indtræden i skole og daginstitutioner, det er derfor vigtigt, at de voksne husker at beskytte legen. Leg er nu skrevet frem i den styrkede læreplan som en del af det fælles pædagogiske grundlag. Helt konkret lyder formuleringen:

”Legen har værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er også grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at alle børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for alle børn”

Da legen er så central for børns udvikling og deres måde at fungere på, er det vigtigt, at vi voksne her i børnehaven forstår legens betydning, er gode til at beskytte den og samtidig formår at skabe **læringsmiljøer**, der understøtter legen.

Det er vigtigt, at børn selv lærer at sætte deres lege i gang og i samspil med andre ligestillede indgår de kompromiser og aftaler, der skal til for at legen kan lykkes. Den leg børn leger uden de voksnes indblanding er ofte meget intens og af en helt anden værdi/betydning end den voksenorganiseret leg. Når børn leger selv, gør de det ikke for læringens skyld, men fordi det giver dem mening, glæde og livslyst. Den norske professor Berit Bae udtrykker det således

”...legen er en så vigtig dannelsesproces. Det er her, børn udvikler alt det, som kommer dem til gode som individer, og som kan komme os til gode som samfund.”

Det er vigtigt, at den frie leg ikke bliver negligeret på det pædagogiske område, da det netop er i den frie leg og i den uformelle læring, at børn opnår nogle af de sociale kompetencer, der ikke udvikles i samme grad under voksenstyrede aktiviteter.

Når den frie leg vægtes så højt handler den på ingen måde om, at **vi** ikke ønsker at være deltagende sammen med børnene eller vil arrangere aktiviteter for børnene. Derimod handler det om, at **vi** udviser respekt for børnenes egne initiativer og den livsvigtige læring som opstår i den frie leg.

Som pædagoger har vi en forpligtelse til at sikre, at **der bliver skabt deltagelsesmuligheder for alle børn, så de kan indgå i udviklende børnefællesskaber.** Vi skal derfor stå til rådighed, **være opmærksom på vores positioner** og være tilgængelige uden at blande os for meget.

At lege er lidt ligesom det er for voksne at gå til fest. Man kan ikke sige, hvad man fik ud af det, men man gør det fordi, man har lyst og bliver glad af det ☺

➤ Eksempel

Der er 3 børn, der er optagede af at bage kager i sandkassen. Legen udvikler sig og den voksne inviteres på friskbagte boller. Efterhånden er legen i fuld gang og flere børn kommer til. Efter et par serveringen af boller er den voksne overflødig og børnene leger videre og de nytilkomne tilføjer nye elementer til legen.

➤ Læring

Læring forekommer hele dagen igennem på forskellige niveauer og i alle situationer. Læring handler om dannelse, udvikling og forandring og det forstås som den proces, hvor et menneske omformer og udvikler sin viden sin forståelse og sine færdigheder. Faktisk læring og erfaring i livet.

➤ Eksempel

Her kan nævnes den sociale læring og den formaliserede læring. Hvor børn i den sociale læring lærer gennem og sammen med andre ved bl.a. at spørge, forklare, lytte og dele og så udvikle den viden de får. Her er det man tilegner sig adfærdsmønstre. I den formaliserede læring lærer de i voksenstyrede aktiviteter f.eks. skoleopgave, skriveopgaver "rundkreds", musik, ture ud af huset mm. Her ser vi en styring, rutiner, overgange og øvelser. **Hos os er den socialiserede læring vægtet højt, da vi ser den som et fundament for den formaliserede læring. (F.eks. give plads og dele fremfor at kunne skrive korrekt og sige alfabetet)**

➤ Børnefællesskaber

Vi sætter rammen for børnefællesskaber og lader børnene øve sig i at turde. Vi finder det vigtigt, at hvert barn føler sig som en del af en gruppe og at ingen er udenfor fællesskabet.

Følelsen af at være en del af det fællesskab og det at være tryk er essentielt. Når man er fælles med andre, så udvikler man selvværd, har lettere ved at være sig selv og at turde ytre sig. Vi voksne er nærmeste trygheds skabere ved at være foran, bagved, ved siden af og under børnene dagen igennem.

Vi mener, det er **meget** vigtigt at børnene er orienterede imod fællesskabet og ikke kun mod dem selv.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi har valgt at vise dagen via denne oversigt.

Dagen i Privatbørnehaven Engvej

(Med afsæt i de styrkede pædagogiske læreplaner)

Alsidig personlig udvikling

Social udvikling

Kommunikation og sprog

Krop sanser og bevægelse

Natur udeliv science

Kultur æstetik og fælleskab

6.45	Børnehaven åbner	<i>Vi kan både åbne udenfor og indenfor.</i>	
6.45-8.00		<p>Modtagelse/afsked med forældre. Farvel, det er vigtigt, at børn og forældre får sagt ordentligt farvel til hinanden. De voksne hjælper gerne med at få sagt farvel.</p> <p><i>Vi har lavet en vinkebænk indenfor og udenfor siger vi farvel ved lågen eller ved en aktivitet.</i></p> <p>Tegne/spille i et af rummene og evt. det øvrige hus/udenfor.</p>	<p>Alsidig personlig udvikling</p> <p>Social udvikling</p> <p>Kommunikation og sprog</p> <p>Kultur æstetik og fælleskab</p>
8.15-9.00	Aktiviteter	<i>Læringsrum benyttes og voksen og børneinitierede lege etableres.</i>	<p>Alsidig personlig udvikling</p> <p>Social udvikling</p> <p>Kommunikation og sprog</p> <p>Kultur æstetik og fælleskab</p> <p>Krop sanser og bevægelse</p>
8.30-9.00	<p>Frugt/vand</p> <p><i>Vi er meget fleksible, for tidspunktet,</i></p>	<p>Her tilbyder vi børnene frugt. Børnene har mulighed for at hjælpe til med frugten.</p> <p>Vi sidder ned og nyder frugten.</p>	<p>Alsidig personlig udvikling</p> <p>Social udvikling</p> <p>Kommunikation og sprog</p>

	følger børnenes spor og lader dem selv mærke deres behov for sult. Madpakken skaber tryghed, da det er en hilsen hjemmefra.	Frugt er baseret på valgfrihed. Børnene lærer at mærke om de har behov for at spise nu. Vasker hænder først	
9.00-10.15	Mulighed for ture Aktiviteter styret af voksne/børn Fordybelse i legen Vores ture er ofte spontane. Vi griber stemningen blandt børnene og tilrettelægger dagen derefter.	Ture i nærmiljøet, som giver børnene kendskab til livet udenfor lågen. Vi finder det vigtigt at vi sammen med børnene kan se og opleve, hvad der sker ude i verden. Følge børnenes spor, som betyder at vi ser hvor børnene er og justerer indholdet af dagen i forhold til børnene. Vi kan f.eks. skulle sætte vores egen agenda i baggrunden og ledes af børnene. Mulighed for at være sammen med stuens voksne og husets øvrige voksne. Kreativitet – bevægelse-sang/musik- kulturelle oplevelser. Temaaktiviteter udføres også i dette tidsrum.	Alsidig personlig udvikling Social udvikling Kommunikation og sprog Krop sanser og bevægelse Natur udeliv science Kultur æstetik og fælleskab
10.15-10.30	Oprydning, hvis vi er inde og det er meningsfyldt.	Et fælles ansvar styrkes for hele huset. Børnene oplever de har et ansvar i fællesskabet, deres hjælp er nødvendig.	Social udvikling Kommunikation og sprog Kultur æstetik og fælleskab
10.15-11.00	Rundkreds	Primært stuens voksne. Her samles gruppen (Kerner, Spire, Rødder) og her er det voksenstyrede aktiviteter, der foregår med medbestemmelse og medindflydelse af børnene. Der vil være dage, hvor vi holder fælles rundkreds. Temaaktiviteter kan også ske i dette tidsrum. F.eks. et sommerfugletema. I dette forum foretages der også evalueringer med børnene. I rundkredsen er det de voksne der sætter rammen. Der er mulighed for, at børn fra andre grupper kan	Alsidig personlig udvikling Social udvikling Kommunikation og sprog Krop sanser og bevægelse Natur udeliv science Kultur æstetik og fælleskab

		deltage i rundkredsen, hvis vi vurderer at det er pædagogisk relevant og til barnets bedste.	
11.00-11.30	Frokost	<p>Allerførst håndvask! Vi spiser madpakker, og børnene må spise deres mad i den rækkefølge de selv ønsker. Den mad børnene ikke spiser kommer retur i madpakken, så forældre kan se hvad de har spist/ikke spist. Og man deler ikke sin madpakke med nogen. Børnene benytter deres drikke-dunke ved frokost Fredag står børnehaven for maden. Vi har maddag hver torsdag. Under frokosten taler vi sammen, tilstræber vi en god stemning, hjælper hinanden med borddækning og oprydning. Og ofte fortælles eller lyttes der til en historie. Børnene har faste pladser, når vi spiser inde, på den måde skaber vi en ro og en forudsigelighed for børnene. Vi vurderer dagligt, hvordan det enkelte barn skal blive ved bordet. Det er en pædagogisk vurdering.</p>	<p>Alsidig personlig udvikling Social udvikling Kommunikation og sprog Kultur æstetik og fælleskab</p>
11.30-11.45	Garderoben	<p>Børnene opfordres til selv at klæde sig på. Vi taler om vejret og hvilket tøj, der er relevant at tage på. Vi opfordrer til at hjælpe hinanden. Vi har et lille "ritual" når man er færdige med tøjet. En valgfri hilsen. (4 valg: Kram, high five, håndtryk og noggle) (Ind i mellem tilbyder vi hvilestund ml. 1130-12)</p>	<p>Alsidig personlig udvikling Social udvikling Kommunikation og sprog Krop sanser og bevægelse Kultur æstetik og fælleskab</p>
11.45-13.30	Leg på legepladsen	<p>De børneinitierede lege og den voksen initierede leg. Relationer dannes på kryds og tværs af huset. Der undersøges og leges udenfor. Vejes mærkes, grænser afprøves og sættes, lege dannes og udvikles. De voksne har forskellige positioner, så alle ikke gør det samme.</p>	<p>Alsidig personlig udvikling Social udvikling Kommunikation og sprog Krop sanser og bevægelse Natur udeliv science Kultur æstetik og fælleskab</p>

13.30-14.30	Cafe tid Fælles voksne	En voksen åbner café på en stue/ude, og er tilstede under cafeen . Ved at have åben cafe er vi med til at sikre, at vi afbryder børnenes initiativer mindre og følger deres spor. Ved den fælles cafe får børnene øje på hinanden på tværs af huset og de får styrket deres relationer til børn og voksne.	Alsidig personlig udvikling Social udvikling Kommunikation og sprog Kultur æstetik og fælleskab
14.30-15.30	Aktiviteter	Mulighed for aktiviteter ude/inde. Der kan også være planlagte aktiviteter for grupper/udvalgte børn. Det kan være højtlesning/ spil for en udvalgt gruppe eller for børn, der selv har opsøgt aktiviteten.	Alsidig personlig udvikling Social udvikling Kommunikation og sprog Krop sanser og bevægelse Natur udeliv science Kultur æstetik og fælleskab
15.30	Lukker af	Vi lukker af for en af grupperne.	Kultur æstetik og fælleskab
16.00	Fælles oprydning (ude/inde)	Vi begynder langsomt at "lukke ned i nogle af rummene. Det er vigtigt for alle, at man hjælper hinanden med oprydningen og at her er rart og pænt og at vi passer på vores fælles ting. Vi har netop indført, at alle skal rydde 3 ting op før du går hjem. Og er din garderobe fin?	Social udvikling
17.00/16.30	Børnehaven lukker.	Tak for i dag. Det er således at vi alle skal være ude ved børnehavens lukketid.	

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og dannelse og udvikling og læring?

For os er det meget vigtigt, at der finder et åben og tæt samarbejde sted med forældrene Vi har forskellige tilbud igennem året.

Vores samarbejde begynder allerede der, hvor forældrene får tilbudt en plads.

For at vi kan skabe de bedste rammer for det enkelt barn, er det vigtigt vi kender til barnet og familien. Vi spørger nysgerrigt ind til familien med respekt for de enkelte familier.

Vi afholder et fælles forældremøde i februar, for kommende forældre.

Vi har individuelle samtaler med hvert barns forældre, når de begynder.

Der er derudover samtaler 1 gang om året, den sidste er i forbindelse med at børnene skal videre i skole.

Vi har forældre Kaffe **4 gange** om året, og her får man talt "løst" med forældrene og de har også lejlighed til at tale med hinanden.

2 årlige forældremøder, hvor det ene også er valg til bestyrelsen. Her kan vi have forskellige temaer på. I **2022 har vi også afstemning ift. Frokostordning, det er d.23.5.2022.**

Vi har en aftale om, at her i huset kan man altid bede om en samtale, og det er **gensidigt**. Man kan også kontakte børnehavens bestyrelse, hvis man har emner, ideer eller andet til dem.

Vi har nogle forventninger til det at være forældre i vores hus.

I 2022 har vi i samarbejde med bestyrelsen lavet en folder til nuværende og nye forældre, om de mest stillede spørgsmål om børnehaven. (Folderen deles ud ved opstart og forefindes på vores hjemmeside).

Det er vigtigt, at forældre her i huset holder sig orienteret om, hvad der foregår i huset. **VI benytter platformen Famly (siden 2021).**

2 gange om året har vi arbejdslørdage. Vi forventer, at vores forældre deltager på mindst et af de arbejdsdage, hvor børn og forældre hjælper til i huset. På de arbejdsdage får vi lavet en masse fine ting i og på huset og i haven. Det er et aktivt og socialt fællesskab der er i fokus på de arbejdsdage.

Vi har den holdning, at børnene må have det med i deres madpakker, som forældre synes. Dog forventer vi en sund madpakke, og der må ikke være slik med i den, Så børnene skal dagligt medbringe 3 madpakker og en drikkedunk. Hvis børnene også skal have morgenmad, må de selv medbringe det.

Vi går ud fra, at forældrene holder øje med at der er bleer, skiftesko og tøj til deres barn. Samt at de tømmer garderoben hver fredag, så der kan blive gjort rent på børnenes pladser.

Vi har også et stort ønske om, at børnene ikke afleveres mellem klokken 10.15. og 11.00. Her har vi rundkreds og frokost, og det kan være meget forstyrrende for børn og voksne, når de afbrydes netop der. Man må ellers komme, når man vil i huset. Ture ud af huset og nogle andre ting begynder ofte omkring klokken 9.30, men der sker jo noget hele dagen i huset.

Vi har en forventning om, at I som forældre orienterer os, hvis der sker ændringer hjemme hos jer og i jeres hverdag. **F.eks. hvis I får nyt job, nogle i familien rammes af sygdom eller lignende ting, som kan påvirke jeres hverdag.** Det er vigtigt for jeres barn, at vi kan være støttende under evt. forandringer.

Vi håber forældre bakker op til fællesskabet, forstået på den måde, at de skal have øje for helheden, og ikke kun deres barn. Her tænker vi for eksempel på aflevering af barnet om morgenen. Hvis barnet vil vinke med en bestemt voksen, må den voksne gerne kontaktes, men hvis denne er midt i en aktivitet med andre børn, må aktiviteten ikke afbrydes så det går ud over aktiviteten og

de andre børn. Altså hvis barnet blot "sluses" ind og der kan vinkes fra stedet er det fint, ellers må der vælges en anden voksen.

Sidst men ikke mindst må alle huske at lukke vores låge helt. Vi vil ikke have, at vores børn forlader huset uden en voksen.

Dagligt er vi i dialog med forældrene, når de henter og bringer deres barn. Vi kommunikerer også dagligt ud til forældrene, hvad der i store træk er foregået den enkelte dag. Vi har en dagsseddel. Vi dokumenterer vores dage på de sociale medier, Facebook og instagram samt lidt på vores hjemmeside.

Der udsendes nyhedsbreve, løbende.

Vi ser forældrene som eksperter i forhold til deres egne børn.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

De børn der er i udsatte positioner her i børnehaven støttes af personalet til at deltage i fællesskabet i børnehaven på lige fod med de øvrige børn. Vi arbejder ud fra en forståelse af, at alle børn er forskellige og at alle kan byde ind med noget til et fællesskab.

Vi skal respektere børnenes hjemmeliv og de livsvilkår de hver især har. Men vores ansvar er at tale børnenes sag, hvis vi oplever at de i en periode kan være i en udsat position. Der kan for eksempel være tale om et manglende overskud hos barnet.

Personalet arbejder tæt sammen omkring barnet. Vi sparrer med hinanden og henter vejledning udefra, hvis vi vurderer det er nødvendigt. Det kan være fysioterapeuter, talepædagoger, psykologer læger eller en læringsmiljøpædagog eller andet.

Når et barn befinder sig i en udsat position tager vi kontakt til forældrene, indkalder til et møde hvor leder og pædagog deltager.

Når et barns muligheder for deltagelse, læring, udvikling og leg er begrænset, er der tale om et barn i en udsat position. **Et måde at støtte op om barnet på, er at etablere mindre læringsfællesskaber.**

Årsager til udsathed kan være iboende eller ydre påvirkning af personer eller miljø, og når man er i en udsat position trues man på sin udvikling og trivsel.

Eksempel:

Et barn, der bider/**slår**. Det er her pædagogens opgave at støtte og vejlede barnet i at få andre strategier fremfor at bide.

Vi skal også huske at forholde os til det bidte barn.

Begge forældre bliver altid orienterede, hvis vi oplever børn, der bider eller bides.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi skal hvert år til marts sende vores ældste børn videre til mange forskellige skoler og SFO. Vi ser det som en vigtig og stor opgave, at børn og forældre får den bedst mulige overgang. Det er et stort epokeskifte for børnene, da der er nye rammer og regler, de skal forholde sig til.

Vi begynder derfor efter jul, at arbejde meget målrettet på, at de snart skal i skole/SFO.

Vi laver skolerelaterede opgaver med dem, men samtidig er det også vigtigt for os, at de stadig er de store børnehavebørn. (skriver, tegner, venter på tur, hører kollektive beskeder).

Vi ønsker at børnene skal være robuste, kunne bede om hjælp, sætte grænser og være omsorgsfulde og være orienterede imod fællesskabet.

Vores mål er, at gøre dem klar til det, de nu skal møde. Så klar som man nu kan blive, på det ukendte.

At børnene kan sidde stille i nogen tid, modtage kollektive beskeder, klare toiletbesøg og kan vente på tur, kan bede om hjælp og kan hjælpe andre.

At børnene lærer at rette deres opmærksomhed mod fællesskabet og at de ikke ”kun” er orienterede mod dem selv.

Vi har et mål om at vores børn skal blive mere indre styret fremfor ydrestyret. (De skal kunne sige fra selv og mærke efter, hvad der er rigtigt og forkert ud fra erfaring).

Gennem vores pædagogiske arbejde giver vi børnene større og større ansvar og opgaver i børnehaven

At vi arbejder med Hunderupsskolens før skole materiale, I 2022 var det ”Klods Hans”. Vi er endnu ikke bekendt med emnet for 2023. Hunderup skolen er vores primære kommunale skole, og dem har vi et tæt samarbejde med sammen med de øvrige børnehaver i området, og vi mødes med dem op til skolestart.

Vi lader børnene gøre så meget som muligt selv, udfordres og prøver ting, som de så bagefter erfarer at de mestrer.

Det at kunne mestre at klæde sig på selv, rydde op med hjælp og at kunne sige fra er ting vi støtter og vejleder børnene i gennem dagen. Det er f.eks. via aktiviteter og når vi har rundkreds eller spiser mad. Det er vigtigt at vi støtter børnene så de kan indgå i et fællesskab men samtidig også tør stå frem, som den de selv er.

Vi er i tæt dialog med forældre om valg af skole, og har forældresamtaler i november.

Vi laver enkelte skolebesøg ved de skoler, hvor vores børn skal begynde. Dog har vi et længere forløb med Hunderupskolen, med ca.3 besøg.

Deltager / foreslår gerne overleveringsmøder

Vi har et samarbejde med de andre børnehaver, som også har børn til Hunderupskolen.

Laver samtaler med børnene, om hvordan de har det, hvem de leger med mm

Laver fælles forældremøde med generel information om, hvilke gensidige forventninger vi har til hinanden i den sidste tid i børnehaven. (f.eks. skal et kommende skolebarn ikke længere bæres ind i børnehaven, men skal selv gå).

Tegn, som vi kan arbejde videre med er jo:

At børnene viser glæde ved at arbejde med de ting, vi laver

At børnene selv kommer med ideer

At de ser frem til og omtaler skolebesøgene positivt

At forældrene bakker vores ideer op og kommer med konstruktive tilbagemeldinger.

At børnene selv efterspørger skolerelaterede opgaver.

Evaluering:

Stuens personale evaluerer først i marts på et stuemøde

Evaluering samlet i personalegruppen

Feedback fra forældrene

Og evt. fra de steder som vi besøger.

I 2022 evaluerede vi med de forældre, der forlod børnehaven, om deres oplevelse af børnehavetiden. Responsen brugte vi til at justere vores form og indhold i hverdagen.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi inddrager lokalsamfundet så meget vi kan. Vi går, cykler og tager med offentlige transportmidler.

Lige uden for døren er der en del grønne områder, en zoo og en å. Og Ca. 2 km fra os er Odense centrum og deres muligheder benytter vi alt det vi har mulighed for.

Vi besøger forskellige kulturinstitutioner i byen f.eks. Jernbane museet og Den Fynske Landsby, H.C. Andersen festival. Ved disse besøg oplever børnene nye ting, mærker nye regler og deres horisont udvides.

Vi går meget rundt i nærområdet og vi cykler på ture. Vi tager ligeledes bussen ind til byen med børnene.

Vi cykler til det nærliggende bibliotek, hvor vi læser bøger og lader børnene gå på opdagelse på biblioteket.

Vi er i 2020 påbegyndt et samarbejde med Odense Balletskole.

Vi fokuserer meget på at lære områdets legepladser at kende. Ved at vi besøger forskellige legepladser kan vi dele det med forældrene, som så også kan benytte de legepladser og derved få en fælles oplevelser og så er det "børnene der kender stedet".

Ved at inddrage andre får børnene øje for at der er andre rammer og spilleregler, når vi er ude af børnehaven. Ved at få gæster udefra prøver vi også, at være værter, som der f.eks. er tale om med balletskolen.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Psykisk lærings og børnemiljø

Vi arbejder med brugen af små stemmer indendørs. Det vil sige, at vi taler lavt og stille. Vi har meget fokus på at skabe et godt inde miljø for alle. Det betyder bl.a. vi arbejder med hvordan vores stemmer bruges. Vi opfordrer til at tale med dæmpede stemmer. Vi er nærværende i dialogen, har respekt for dem, der taler sammen uanset om det er børn eller voksne.

Eksempel: Da vi er rollemodeller for børnene betyder det, at de voksne heller ikke skal råbe gennem rummet for at give en besked.

Efter Coronatiden er vi blevet tydeligere opmærksomme på støjen, da vi nu igen er indendørs. Vores læringsmiljøer er genetableret indenfor med øget fokus på at minimere støjen.

Fysisk lærings og børnemiljø

Vi forsøger at opbevare vores legetøj på måde, hvor det er tilgængeligt og tydeligt for børnene hvad der er hvor. På den måde letter det også oprydningen.

Vi indretter os ude og inde, så tingene virker indbydende overfor børnene. Deres nysgerrighed skal skærpes. Vi har gjort det ved at hænge billeder og tavler op. Vores ting er tilgængelige og i børnehøjde og **opbevares så vidt muligt på en måde, så det støjer mindre.**

Ved at inddrage børnene mest muligt, få de indflydelse på egne forhold.

Eksempel: Der er hængt nye hverdagsbilleder op, flere børn er omkring fotografierne og en pædagog kommer hen til børnene og så er den store dialog i gang.

Vi er gode til at lave synlige læringsmiljøer i de enkelte rum. På den måde værner vi om de enkelte fællesskaber, der skabes blandt børnene dagen igennem.

Udendørs er vi meget opmærksomme på etableringen af legemiljøer – steder, hvor der både kan være få og mange børn som deltagere.

Vi laver ofte bål udenfor, det er et godt samlende læringsmiljø. Det er et sted, der er åbent for alle, og en følelse af fællesskab opstår.

Eksempel: Vi sidder omkring bålet og taler om dagen, et barn siger konstaterende "Nu er hele børnehaven samlet".

Æstetikken vises ved at vi f.eks. passer på vores ting, samler op efter os og hjælper hinanden. Her skal være hyggeligt og rart for alle at komme her i huset.

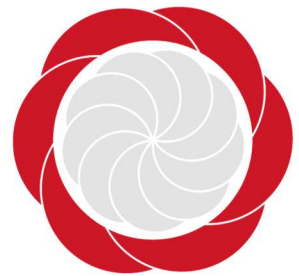
Vi udsmykker børnehaven udendørs og indendørs med børnenes produktioner.

Vi har i 2022 fået optimeret vores forhold indendørs ved at få ny belægning på trappe og 1. samt malet trappen.

Vi vil fremadrettet (2022) arbejde mere med børnemiljøet og indretning og få børnene med på råd og ideer.

I 2022 lavede vi en børnemiljøvurdering (BMV), som generet viste stor tilfredshed blandt børnene. Dog gav de ældste udtryk for, at de gerne vil bestemme, hvor de skal sidde til frokost. Resultatet blev derfor at børnene fremadrettet selv må vælge egne pladser hver torsdag.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Barnets alsidige personlige kompetencer.

Vores overordnede mål er sende livsduelige og robuste små mennesker videre ud i livet. For at det kan lykkes kræves det, at de voksne er meget bevidste om hvilken tilgang de har til børnene. De voksne er sig bevidste om, at det er dem, der er ansvarlige for, hvordan relationen

mellem barn og voksen udspiller sig. Vi ønsker at ethvert barn skal opleve meningsfulde relationer til både børn og voksne, da det er i samspil med andre, man lærer sig selv at kende.

- Vi udviser engagement i det, vi foretager os sammen med børnene, det engagement smitter af på børnene og de bliver motiveret til at deltage. Vi står som rollemodeller for børnene.
- Vi følger børnenes interesseområder, det de er nysgerrige på, altså vi følger den vej børnene leger på og lader det de er optaget af være udgangspunkt for mange af de aktiviteter, vi sætter i værk.
- Vi arbejder ud fra Vygotskys nærmeste udviklingszone, og støtter desuden op om børnenes selvstændighed i alle hverdagsituationer (toiletbesøg, påklædning, spisning mm.)
- Vi efterlever: "Du kan mere end, du tror, men du det ved først, når du har prøvet det"
- Den nærmeste udviklings zone er betegnelsen på forskellen mellem det dit barn er i stand til at klare på egen hånd og det de kan klare med en smule hjælp.
- Vi støtter børnene i at prøve selv, og udfordrer dem tilpas, forstået på den måde, at vi stiller ikke højere krav end de selv kan klare eller klare med lidt hjælp.
- Eksempel. Et barn er ved at tage tøjet af, og lynlåsen driller. Pædagogen opfordrer til at prøve igen, lidt stille og pludselig glider lynlåsen og jakken kan komme af. Jeg kunne selv sige barnet med et stort smil. (en historie som fortælles til forældrene).
- Vi værner om børnenes integritet og støtter dem i at lære at markere og sætte egne grænser.
- Vi lærer børnene at orientere sig ud mod fællesskabet fremfor kun indad. Vi ønsker at børnene får en begyndende forståelse af, at der kan være flere perspektiver end deres eget, og vi understøtter børnenes evne til mentalisering.
- Vi arbejder målrettet med børnenes mod, tolerance og selvtillid, og vi ønsker at skabe børn, der har hensigtsmæssige strategier for at indgå i samspil. Til det **benytter vi nøje udvalgt materiale fra " Fri for Mobberi"** som er udarbejdet af Trygfonden/Maryfonden
- Børnenes **muligheder for deltagelse** understøttes løbende igennem dagen, men kommer særligt til udtryk ved forskellige former for samlinger (rundkredse, fødselsdage, bål, spisning mm.)
- Er der børn i børnefællesskabet som er i udsat position, arbejder vi målrettet på, at de skal have mange succesoplevelser i løbet af dagen, og vi forsøger at højne deres status i børnegruppen, ved at lade dem vælge og komme til orde omkring det, de brænder for og er optaget af.
- Det er af stor betydning for os, at børnene lærer, at alle former for følelser er i orden. Børnene skal have lov at være i følelserne. De voksne støtter børnene og hjælper dem med at sætte ord på, hvordan de har det og hvordan de oplever forskellige situationer, på den måde understøtter vi børnenes evne til mentalisering.

- For at kunne respektere den anden og opnå succes i samspillet med andre er det overordentligt væsentligt, at man er i stand til at se, hvordan den anden har det. Vi hjælper børnene til at lære at aflæse ansigtsudtryk og kropssprog. Til det anvendes både bøger, billeder samt at de voksne bruger sig selv som redskab.
- Vi giver til en vis grad børnene medbestemmelse, og inddrager dem i de beslutninger, hvor det giver mening og er ansvarligt. Vi udviser ansvarlighed ved tydeligt at vise børnene, at det er os, der sætter de overordnede rammer. Det gør vi ved at komme med anvisninger og udsagn og undlade spørgsmål. Ved at børnene stilles spørgsmål og hele tiden spørges om, hvad de ønsker, tillægger vi dem et stort ansvar, som de i virkeligheden slet ikke er klar til at påtage sig.
-

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Social udvikling.

Mennesket er et socialt væsen, som har brug for at være i samspil med andre for at kunne udvikle og udfolde sig. Det er igennem meningsfulde ligeværdige fællesskaber og med støtte fra kompetente voksne, at børnene udvikler deres sociale kompetencer. Med kompetente voksne mener vi voksne, der respekterer barnet, værner om dets integritet og desuden evner mentaliseringskunst.

- Vi ønsker at være medvirkende til, at børnene bliver bevidste om, at vi som mennesker alle har lige ret til at være her, uanset hvem de er. Derigennem tager vi de første skridt mod at forberede børnene til at leve i et demokrati, hvor holdninger og meninger kan være vidt forskellige, men hvor det er i fællesskab beslutninger træffes.
- Vi vægter den frie leg højt, da vi ved, at den frie leg er en af vigtigste platforme, når det gælder udvikling af de livsvigtige sociale kompetencer. Det er samspil med andre, vi lærer os selv at kende på godt og ondt.
- Vi er bevidste om at samme situation kan opleves vidt forskellig og at den enes oplevelse ikke er mere rigtig end den andens. Vi fokuserer på ikke at bruge den voksnes definitionsmagt, men lytter i stedet til børnenes oplevelse af en situation.
- Respekten for barnet og den ligeværdige dialog er for os at se altafgørende for barnets trivsel og udvikling.
- Vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden fx ved bordet, på legepladsen, i garderoben mm. Vi ønsker både, at børnene skal udvikle selvstændighed men samtidig ønsker vi

også, at de skal lære at finde glæde i at være noget for andre ved at udvise omsorg og omtanke. Vi opfordrer børnene til at trøste og støtte hinanden.

- Børn er som oftest styret af deres egen behov, og kan have vanskeligt ved behovsudsættelse. Vi hjælper børnene til at kunne behovsudsætte i et kortere tidsrum, da vi ved, det vil gavne dem fremadrettet og er understøttende for deres sociale udvikling.
- Eksempler herpå kan være, at barnet ikke konstant kan få taletid i rundkreds, at barnet skal lære ikke at afbryde, at barnet ikke altid kan få lige netop det legetøj, det ønsker mm.
- Som mennesker skal vi lære af vores fejl, og det er ofte igennem de fejl børnene begår sammenholdt med konstruktiv guidning fra de voksne, at de lærer andre strategier til at agere. Når vi er guidende og irettesættende er det handlingen, som fordømmes men aldrig barnet!
- Vi ønsker, at børnene skal blive robuste og kunne klare de udfordringer/"bump" på vejen, som de utvivlsomt vil møde i livet. Vi ønsker derfor at lære dem vedholdenhed og ihærdighed.
- Vi ønsker at være medvirkende til at børnene udvikler empati/evnen til mentalisering. Når man mentaliserer har man både sit eget og andres sind på sinde. Man ser bag om adfærden og gør sig overvejelser om, hvad der ligger bag en given adfærd, og handler derefter. **Vi ved at evnen til mentalisering og empatisk tænkning ikke er noget børnene evner i børnehævealderen, men kimen hertil grundlægges.**
- Vi går foran, bagved og ved siden af og understøtter hele tiden børnenes deltagelsesmuligheder, og er meget bevidste om, at nogle børn er mere udfordret end andre, når det gælder at kunne indgå i samspil. De børn støtter vi særligt op om.
- Vi er meget opmærksomme på, at hvert barn skal føle sig inkluderet i børnefællesskabet. Inkluderet er man, når man er betydningsfuld for de andre, at man er savnet ved manglende tilstedeværelse og når andre spørger efter en, når man ikke er der og eventuelt venter på en om morgenen.
- Vi har valgt at indføre relations skemaer, da vi mener det er et godt redskab til at screene for om alle børn føler tæt relation til mindst en voksen og et barn.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

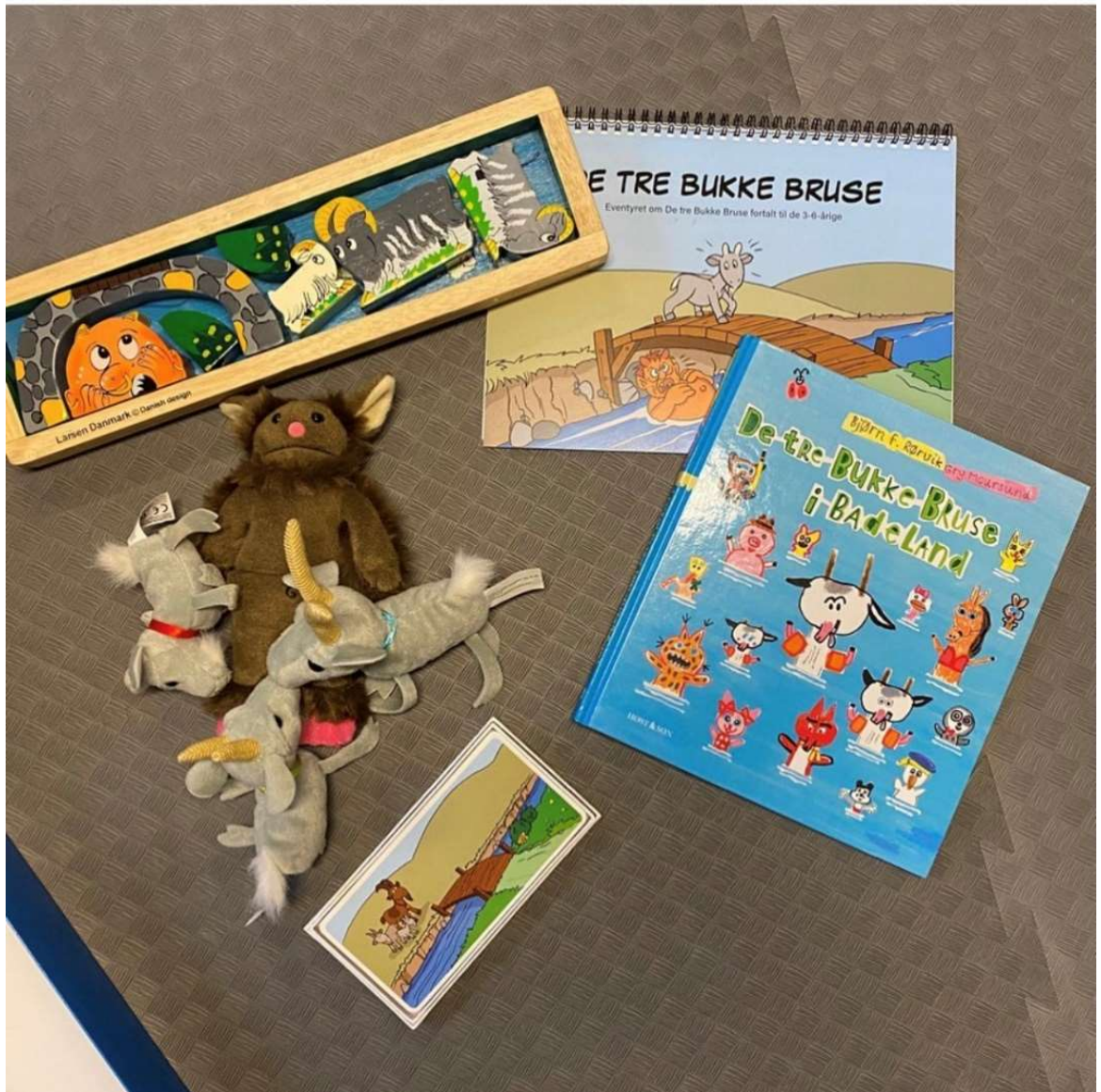
- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kommunikation og sprog

Sproget og i det hele taget evnen til at kommunikere er afgørende faktorer for at kunne indgå i samspil med andre. Her i børnehaven har vi meget fokus på sproget og brugen af sproget på forskellige måder

- Vi er meget bevidste om sprogets/ordets magt og ved at sproget let kan konstruere virkeligheder og fortællinger om bl.a. børn, forældre og kollegaer.
- Vi sætter ord på handlinger og understøtter med piktogrammer for at visualisere dagen for børnene. Det giver børnene tryghed, når de ved, hvad der skal ske. Forudsigeligheden er en afgørende faktor.
- **Vi laver individuelle piktogrammer ved behov og vi har en fælles oversigt over dagens gang.**
- Vi opfordrer børnene til selv at sætte ord på deres handlinger, følelser og oplevelser, og hjælper dem til at få udvidet deres begrebsverden.
- Vi ønsker, at børnene får en begyndende forståelse for, hvad bogstaver er. Vi synliggør derfor bogstaver i øjenhøjde.
- Vi bruger dagligt dialogisk læsning, og læser gerne den samme bog flere gange, da børnene elsker gentagelser, og samtidig hver gang for nye perspektiver på fortællingen.
- Vi er nysgerrige på børnenes hensigter sammen med andre, og understøtter dem løbende igennem hele dagen.
- Vi synger og laver rim og remser. Vi arbejder med ugens sang og ugens rim
- Vi udvider børnenes sprog ved at understøtte med længere sætninger. Vi irttesætter og påpeger ikke børnenes udtalefejl direkte, men konstruerer i stedet en ny sætning, hvor ordet udtales korrekt.
- Når børnene har fået beskeder, beder vi dem gentage, hvad det er de skal. Når de selv har sagt det højt, husker de det bedre.

- Vi er rollemodeller og børnene spejler sig i os og anvender samme sprogbrug og intonation som os.
- Børnene stiller spørgsmål til de ord, vi bruger, og vi kommer med forklaringer ud fra hvilken udviklingsalder barnet har.
- Vi stiller uddybende spørgsmål til børnene, så de skal forklare betydningen af ordene
- Vi støtter op om børnenes rollelege, og understøtter ved at være med til at inspirere børnene til nye facetter i legen
- Vi lærer børnene kategorisering, da det er væsentlig kunnen i flere situationer, fx ved oprydning, hvor tingene skal placeres i forskellige kasser afhængig af, hvilken kategori, de tilhører.
- Vi er bevidste om, hvor vigtigt det er for barnet at forstå forholdsordene, da lige netop de ord ofte bliver brugt, når barnet skal efterleve en besked.
- "Eksempel: "Stil dig bagved", "Kom hen ved siden af mig" osv. Til at øve forholdsordene bruger vi konkrete ting børnene skal placere på en bestemt måde, vi anvender spil og os og dem.
- Vi anvender det interaktive spil YOLI og vi køber løbende nye spil. Dette fungerer med og uden I pad.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse

Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

- Vi arbejder meget bevidst med børns motorik. Vores legeplads er bygget op, således at den stimulerer og udfordrer børnenes motorik og aldersgrupper.
- Dagen igennem opfordrer og støtter vi børnene i at bruge deres krop. Vi forsøger at gøre dem robuste og at lade dem prøve og øve sig i at bruge kroppen.
- Eksempel: Vores børn må gerne gå på bare fødder inde og ude **fra 1.maj til 1.oktober**.
- Vi er meget ude, hvor der er udfordrende terræn og mulighed for at gynge/hængekøje, klatre, rutsje, øve balance og vippe og forskellige **aktiviteter** på vores multibane. På ture lader vi børnene bruge/træne deres kroppe så meget som muligt med fysisk udfoldelse.
- Vi planlægger temauger og aktiviteter med emner om krop og bevægelse.
- F.eks. ”Hvem er jeg”, Førstehjælpskursus, Kampelege, Massage, Yoga, Taktil rygmas-sage, motorikbaner, og fodbade og håndmassage.
- Vi etablerer miljøer, hvor vi laver fælleslege, hvor alle kan komme input, og vi tager ansvaret for udviklingen af legen. Vi følger de spor børnene lægger ud, og vi tager ansvar for at alle børn er en del af fællesskabet.

- Vi bruger sanserne, laver kampele, øver af og påklædning, bære tunge og lette ting.
- Brugen af sanser ser vi bl.a. via vore aktiviteter med "kims lege" leg med modellervoks, sand og vand og maling. Vi stimulerer f.eks. smagssansen ved at lave smagsprøver på krydderier og madvarer. Og når vi har vores ugentlige maddage, forsøger vi at udfordre børnenes madvaner.
- Vi tilbyder pædagogisk Sandplay til enkelte børn eller grupper af børn.
- Vores aktiviteter tager udgangspunkt i børnegruppen og i de interesser børnene har og giver udtryk for.
- Samlet set er vores mål, at børn oplever glæde ved bevægelse og udvikler motoriske færdigheder, som har indflydelse på den sproglige udvikling, og derfor er meget central for os. Ligeledes er bevægelse vigtig i forhold til den generelle sundhed og trivsel.
- Vi styrker f.eks. den kinæstetiske sans ved at lade børnene bære kasser med madkasser og drikkedunke. Kunsten at lære at balancere i forskellige niveauer.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi har valgt, **også efter Covid-19 fortsat** at være meget ude. Vi mener uderummet er et **godt læringsmiljø og et** dejligt sted og ved at inddrage det i vores hverdag får vi endnu mere plads.

- Vi arbejder med dagen, vejret, årstider, hver dag under vores rundkreds
- Vi tager på ture uanset vejr og årstid, arbejder med former og tal
- Vi skal i **2023** arbejde med de 17 verdensmål på et niveau, der er tilpasset børnehavebørn. Hvor vi tager hensyn til udviklingsniveau og forståelsesramme. Vi vil f.eks. samle affald, rydde op, spare på vand. **Vi har dog længe italesat genbrug og det at passe på ting.**
- Vi tænder bål, laver mad på bål og børnene er aktive deltager i det hele. Vi har udedage og ude uger, året rundt.
- Vi har insekthoteller, **vi har etableret flere oaser med blomster for biodiversiteten.**
- Vi synger sange om dyr og natur, har læringspil om dyr og natur
- Vi tegner og maler dyr, arbejder med natur materialer **og genbrugsting.**

- Vi tager billeder, undersøger hvad vi finder, og har et samarbejde med en jæger der kommer og dissekere dyr
- På vores ture ud af huset er der til og rum til at sanse og undersøge, det vi møder på vores vej og også til at følge børnenes spor.
- Vi går til åen, vi tilbereder og arbejder med grøntsager, vi taler om respekten for naturen og om hvordan dyr/insekter behandles.
- Planter krydderurter og blomster, sylter og bager
- **Leger med vores vandbane, som blev etableret i 2022.**
- Laver havearbejde, **årligt har børnene en blomst eller en krydderurt med til vores have.** Denne oplevelse er med til at lære børn at tage ansvar og passe på. Man kan også opleve at noget kan gro og noget kan dø.
- Arbejder med affald sortering og om hvor længe ting kan blive i naturen, hvad man må smide ud og genbrug
- Vi har haft forløb med kroppen, naturuge og sylteuge.
- Har fået spil på iPads, om tal, dyr, bogstaver, former og modsætninger og ligheder
- Googler ting og oplysninger sammen med børn
- Fremadrettede mål: At arbejde med fødekæder, vægt og mål, **vi fortsætter med vores sommerfugle/forårs tema og i 2022 har vi udvidet med mariehøns.**

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi benytter mange af de muligheder vi har af at være en børnehave der ligger så tæt på både byliv og natur.

- Vi besøger museer, kirker, biblioteker og biografer.
- Lytter til musik, synger, danser og spiller/ skaber musik
- Maler meget
- Læser bøger fortæller om forfattere og om **forlag og illustratører**.
- Deltager i div kulturelle arrangementer i Odense
- Udstiller produkter **løbende for forældre**.
- Laver cirkusforestilling, vi har planlagt en i september 2022
- Taler om og arbejder med andre lande, hudfarver, kulturer, flag og madkultur, familieformer
- Vi arbejder med fordomme, mobning og forskelligheder. Her inddrager vi børnene med deres egne erfaringer og oplevelser, henter evt. folk udefra, ser film og læser bøger om emnerne og arbejder kreativ med det.

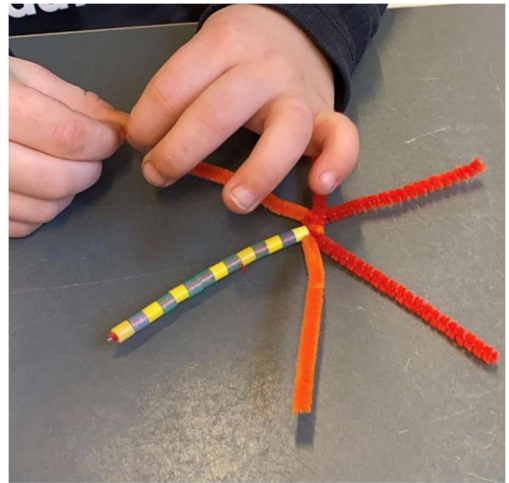
Eksempel: Vi mener børnene gerne må gruppere sig, i forbindelse med lege, i hvem de er, men ikke ud fra hvad de f.eks. har med hjemmefra af mad, tøj eller lignende. Det er bl.a. en af årsagerne til, at vi kun har en månedlig legetøjsdag i børnehaven.

- Fejre traditionelle danske traditioner. Julebesøg i Thomas Kingo Kirkes, H.C. Andersens eventyrspil, besøger Den Fynske Landsby, Lucia og fejrer påske og pinse, har "nisser", og vi får besøg af "Pirat Kirsten".
- Vi tager på bus og cykelture i egne ladcykler.
- Ligeledes taler og arbejder vi med temaer om andre kulturtraditioner og familieformer.
- Optræder ved forskellige lejligheder. For eksempel til Lucia.
- I hverdagen foregår aktiviteter både på tværs af grupperne og i aldersopdelte grupper.
- Vi følger børnenes spor, og det skinner bl.a. igennem under ture ud af huset, hvor målet kan ende et andet sted end udgangspunktet.

Eksempel: En gruppe er på tur, hvor det handler om at få etableret nogle relationer på tværs af alder. Planen var at turen skulle ende inden rundkreds, så derfor var der ikke pakket madpakker.

Men på legepladsen blev børnene optaget af en leg med en voksen, som gik ud på, at de skulle finde den forsvundne tiger. Vi prioriterede at fortsætte legen, udskyde hjemkomsten og frokosten og derved være i flow med børnene.

- Her i huset har vi flere former for fællesskaber. Lege fællesskaber, under ture, under aktiviteter, rundkreds m.m.
- Vi har det store, som bl.a. ses ved vores udedage og månedsfester og traditioner som eksempelvis jul.
- Vi har de aldersopdelte fællesskaber, hvor vi holder rundkreds, hvor det pædagogiske personale har det overordnede ansvar for gruppens udvikling og trivsel, og det primære forældre-samarbejde.
- Vi har fællesskaber på tvær i forbindelse med læringsmiljøer, ture ud af huset, målrettede pædagogiske aktiviteter som kunne være kampeleje for en bestemt udvalgt gruppe, sproggrupper eller motorikgrupper. Vi danner mindre læringsfællesskaber, da vores erfaring viser, at nogle børn bedst tilegner sig nye færdigheder/udviser mere mod i mindre grupper. De kompetencer de tilegner sig her kommer senere til udtryk i det store fællesskab.
- Et eksempel: At mestre "Lille Hund" i en lille gruppe og så senere gennemføre den i det store fællesskab.
- Fællesskaber med forældre er noget vi vægter højt, Vi har forældre kaffe og vi har arbejdsdage.
- Vi har afskedsfester for de store i børnehaven med forældre
- Vi er i proces med "bedste ven"/ bedsteforældre dage
- Derudover har vi forældremøder og samtaler og fællesskaber med eksterne personer. Vi har et tæt samarbejde med Odense Kommunes talepædagoger, sprogkonsulenter, fysioterapeuter og psykologer og pædagogiske konsulenter og læringsmiljøpædagoger.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

I vores hverdag laver vi dagssedler til forældre. Fra maj 2020 benytter vi en App og en platform, der hedder Family.

Her vil vi dokumentere vores arbejde, evaluere med hinanden og med forældre.

På vores personale og stuemøder evaluerer vi vores forskellige tiltag i huset.

Vi har et formål, hvor evalueringen er tydelig så dokumenterer vi på forskellig vis og så analyserer vi og sætter ny retning,

På personaledage arbejder vi mere i dybden med vores evalueringer, visioner og pædagogiske praksis.

Forslag til evalueringer. Vi sætter mål, evaluerer og tager afsæt i dem til nye tiltag.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi laver SMTTE over de forskellige tiltag vi gør i børnehaven og dem evaluerer vi på vores personalemøder

Større pædagogiske ændringer vender vi også i bestyrelsen. De pædagogiske læreplanstemaer er på vores bestyrelsesmøder

Vi har haft møder i 2019 hvor vi har talt om de styrkede pædagogiske læreplaner. I 2020 har vi endnu en pædagogisk dag, hvor vi får nedskrevet det hele til den styrkede pædagogiske læreplan for perioden 2019 og frem til 2022.

Vi vil drøfte hvorledes vi har arbejdet med de forskellige temaer. Vi skal se på hvilke af vores ting, der fungerer godt og som vi kan fortsætte med og så skal vi revidere de ting, der ikke fungerede optimalt.

Vi skal fortsat have fokus på vores læringsmiljøer og udviklingen og bevidstheden af disse.

Vi dokumenterer nu med billeder, også på de sociale medier, laver korte dagssedler til forældrene om dagen i dag. Vi evaluerer sammen med børnene, når vi har haft et tema. Det kan være for en enkelt dag eller for en periode.

Vi benytter også Famly til mange ting, men det er vigtigt, at Famly ikke erstatter den daglige dialog med forældre, men at den fungerer som et supplement.

Vi vil indsamle forskellige former for data efter de tiltag vi laver i huset. F.eks. fra små læringsmiljøer, særlige ture eller andet.

Vi ser løbende på vores SMTTE og evaluerer dem, når et område/ tema er afsluttet. **Evalueringen bruges til næste gang et emne/tema skal anvendes. Vi justerer så ud fra vores erfaringer og vores evaluering.**

Vi evaluerer faktisk løbende, hvis noget ikke fungerer justerer vi i forhold til vores mål.

Vi evaluerer vores temaer og emner synligt for børn og voksne. Det vil vi fremadrettet have øvet fokus på, således at børnenes "produkter" og billeder af børn og aktiviteter indgår i evalueringsformen.

Fremadrettet skal vi arbejde med en øget evaluering i forhold til forældrene.

I efteråret 2020 udleverede vi evalueringsskemaer til forældre og det vil vi gentage. Vi har i 2022 evalueret børnehavetiden med de børn, der gik ud af børnehaven i 2022.

Vi vil lave spørgeskemaer og evalueringsskemaer til forældre via Family.

Vi arbejder med at lave trivselsskemaer (BMV) til børnene, den blev gennemført i 2022.

Vi vil fortsat stadig undre os, og forsøge at blive klogere.

Vi skal jo ikke være på samme sted hele tiden, vi skal udvikle os 😊 og være i bevægelse.

Bilag vedlagt

Emneuger, som vi holder fast i samt vores traditioner. Det hele evalueres en gang om året i slutningen af februar.

- årstidens projekter
 - krop og motorik
 - musik-uge
 - natur-uge
 - sprog
 - højtider
 - cirkus
 - natur/genbrug/affald
 - m.v.
-
- Vi fejrer fastelavn. Vi slår katten af tønden i børnehaven, og der er tradition for at både børn og personale er udklædte, hvis de har lyst. Man skal ikke være klædt ud.
 - Vi fejrer påske med påskefrokost for børnene. Vi klipper påskepynt, går på jagt efter påskeæg m.v.
 - Vi fejrer hvert år børnehavens fødselsdag med et arrangement for børn og personale i huset., som er d.14.8.
 - Vi fejrer jul med julepynt, julehistorier, julefrokost, Lucia-optog med de ældste børn, forældrekaffe og vi laver julegaver sammen med de børn, der gerne vil og meget mere.
 - Aktiviteter i øvrigt:
 - Middag hver torsdag
 - Udedag hver fredag hele året.
 - Fredagsboller, hjemmebagte
 - **Ture ud af huset, til fods, på cykle eller med offentlig transport:** Vi tager på spontane og planlagte ture både hele huset og i mindre grupper.
 - Fødselsdage: Vi fejrer børnenes fødselsdage på selve dagen samt en Månedsfest en gang om måneden for alle de børn, der har haft fødselsdag den pågældende måned. Det er den sidste torsdag i måneden fra ca. 1015-11.
 - **Sidste torsdag i måneden er legetøjsdag**
 - Afskedsfest: en fest for de kommende skolebørn, deres forældre og personalet.
 - 1-2 årlige arbejdsdage i børnehaven med hyggeligt samvær og vedligehold af legepladsen.
Næste arbejdsdage er lørdag d.3.9.2022
 - **Forældremøde er mandag d.23.5.klokken 17.15**

Årsplan for 2022-2023

Uge	Rødder	Spirer	Kerner	Andet ALLE	Uge	Rødder	Spirer	Kerner	Andet ALLE
9				Selvhjulp penhed	35				
10				Selvhjulp penhed	36				
11				Selvhjulp penhed	37				
12				Selvhjulp penhed	38				
13				Selvhjulp penhed	39				
14				Selvhjulp penhed	40				
15				påsketema	41				
16				Sommer fug-le/ma- riehøns	42				efterårsferie
17				Forårstema	43				
18				Sommer fug-le/ma- riehøns	44				
19				Forårstema	45				
20				Sommer fug-le/ma- riehøns	46				
21				Forårstema	47				
22				Sommer fug-le/ma- riehøns	48				
23					49				
24					50				
25					51				
26				Sommer ferieperiode	52				
27				Sommer ferieperiode	1				
28				Sommer ferieperiode	2				
29				Sommer ferieperiode	3				
30				Sommer ferieperiode	4				
31				Sommer ferieperiode	5				
32					6				
33					7				vinterferie
34					8				
					9				